

"Ετι, πᾶν ποιοῦν ἀνευ φύσοντος ποιεῖ τῷ βελτίονι τρόπῳ τῶν δυνατῶν. Άλλὰ τὰ ἀναγκαῖα βελτίω τῶν ἐνδεχομένων εἰσὶν, καὶ ὁ Θεός ἐστι ποιῶν ἀνευ φύσοντος, ὃς ἐν τῷ Γεματίῳ λέγεται. Πάντα δρα ὁ Θεὸς ποιεῖ τὴν ἀνάγκην.

Άλλὰ τοὺν αντίστοιχον βούλεται ὁ Φιλόσοφος ἐν τῷ ἔκτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά ἀποδείκνυσι: δὲ τοῦτο καὶ νῦν ἐν τῷ γράμματι τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆ. Εἰ γάρ πάντα ἐξ ἀνάγκης ἀποβαίνει, φυσίν, οὐδὲν ἂν δέοι βούλευεσθαι: γάρ, πραγματεύεσθαι, καὶ σύτως ταῦτα ἢν τὸν τρόπον ἐν τε κλίνῃ f. 182 εἰσιν: καὶ ἐν σπουδᾷ· φήσειται δὲ φάνερώς εἰσιν ἀτοπα.

10 "Ετι, εἰ τοῦτο τὸν τρόπον, ἣ τιθεται, ἐπιστήμη μάτιν ἂν τὸν τρόπον δέ τὸν καὶ τὰ φύλα τῆς ἀρετῆς καὶ αἱ τῆς πονηρίας ποικιλία ταῦτα δὲ πάντα εἰσὶν ἀτοπα." δρα, καὶ τὰ λοιπά.

Περὶ τοῦτο τὸ φύλα μοι διάφοροι δέξαι: γεγόνασιν. οἱ δὲ ἀστρολόγοι, μάλιστα οἱ ἀποτελεσματικοὶ λεγόμενοι, βούλονται πάντα ἐξ ἀνάγκης ἀποδεῖν διὰ τὸν δεύτερον μάλιστα λόγον, διεπεγείρεις ἀπὸ τῆς ἀνεμποδίστου αἰτίας. Λέγουσι: γάρ τὸν φιλόσοφον γεγενημένον ἀναγκαῖον τὸν γενέσθαι φιλόσοφον δισσὸν ἀπό τινος αἰτίας τεταγμένης πρὸς τὸ τοιοῦτον τέλος, τοιούτης πρὸς τὸ τέλος ἀποβλέψεις τὸν ἀναγκαῖα. ὡσαύτως δέ φασι καὶ περὶ πάντων. Ἀπὸ τούτων δὲ καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων δῆμος προσχρήσεις λέγουσιν, διπότερον τινὰς θεωρεῖ φυνευόμενον, γάρ τοιαύτη τινὶ τύχῃ περιπίπτοντα, διπελλεῖ τοῦτο παθεῖν αὐτὸν καὶ σύν τὸν ἀλλως ἀποβλῆναι. Άλλοι δὲ τὰς ταῦτας πολλῶν ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν σοφωτέρων παραπτάσθαι μενούσι: δέξαι τὰς πολλὰς καὶ διαφέρουσι, λέγομεν πρὸς τοῦτο τὸ φύλα, κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους δέξαιν ἐν τε τῷ παρόντι βιβλίῳ καὶ τῷ ἔκτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικὰ καὶ ακτὰ τὴν αἰώνην τῶν ἐξηγητῶν δέξαιν, διεπέντε πάντα ἀποβαίνουσιν ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ τύχης καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου, τὰ δὲ ὅπότερ' ἔτυχε. Καὶ τούτου ὁ λόγος διπλοῦς ἐστιν· πρώτον μέν, διεπέντε πολλὰπλατιτερά, ἐστιν τὴν τάξιν τῶν αἰτίων τῶν ποιητῶν· τὰ μὲν γάρ ποιοῦσιν ὄμοιεςθῶσι, ἐν οἷς τὸ ποιοῦν σὺνδένται τάξιν τοιούτων πρώτη, αἰτία, τοιούτων: ἐν τῷ ποιεῖν σύνδενται παντὶ κάλυμμα, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκ τῆς πρώτης αἰτίας καὶ νοήσεις προσάγονται. Άλλη, δέ τάξις ἐστι τούτων τῶν νοήσεων πρὸς τὸν κόσμον καὶ ὅλον τὸ σύρραντον σώμα, καὶ τούτων τὸ ἀποτέλεσμα ἐστιν ἀνεμπόδιστον. Άλλη, δέ ἐστι τάξις τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰς αὐτοῦ στροφὰς καὶ κανόνες εἰσιν | ἀνεμπόδιστοι

καὶ γίνονται ἐξ ἀνάγκης. Ἐλλη τάξις ἐστίν, οὐ τὸ οὐράνιον σῶμα καὶ αἱ τούτου κινήσεις παραβάλλονται πρὸς ταῦτα τὰ ὑποκάτω σώματα, καὶ ἐν τῇ τοις αὐτῇ τάξει τὸ ἀποτέλεσμα ἐμπόδιον εἴσθιται· διότι τὸ ποιῶν καθόλου εἶται τὸ οὐράνιον σῶμα καὶ οὐ τὸ οὐράνιον κίνησις οὐ ποτεῖ ἐν τοῖς ὑποκάτω τούτοις εἰ μὴ προῦποιοι μένγες τῆς ὥλης, οὐδὲ εἰσάγει τι εἰδος· ἐν τοῖς πράγμασιν εἰ μὴ διατεθεὶμένγες τῆς ὥλης, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὁφαιλόμενον ἀποτέλεσμα διὰ τὸ τῆς ὥλης ἀδιάθετόν τε καὶ ἀπαρατκεύσατον ἐν τῇ τοις αὐτῇ ὥλῃ δύναται ἐμπόδιον εἴσθιται· οὐ μέντοι γε πρόσδος τοῦ τοις αὐτοῖς ἀποτελέσματος ἐκ τῆς τοις αὐτῇς αἰτίας συμβαίνει ὡς ἐπι πλέον. Ἐλλη δὲ τάξις ἐστὶ τῶν μερικῶν αἰτίων, ἐν αἷς δύναται γίνεσθαι τι ἐμπόδιον εἴδος τὸ καὶ ταῦτα ἐγ τῷ ποιεῖν τοις προῦποιοι μένγες ὥλην, οὐδὲν τοις τοῦ καθόλου ἀποδιδύνεται· ὅθεν μὴ διατεθεὶμένγες τῆς ὥλης καλῶς, καὶ ταῦτα δύνανται ἐμπόδιον εἴσθιται· οὐ γάρ ἀνθρώπος οὐ δύναται τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰδος εἰς ὥλην ἵππείαν εἰσάγειν, οὐ βοείαν, ἀλλ' εἰς ὥλην μέντοι αὐτῷ τῷ εἰδεῖ προσήκουσαν καὶ πρὸς αὐτό τοις πως διατεθεὶμένγες, καὶ ἐάν τι ὥλη περιττεύῃ, οὐ ἐλλείπῃ, δύναται τι γίνεσθαι τερατώδες παρά τὸν τοῦ ποιῶντος σκοπόν, ὅπερ συμβαίνει ἐπι τῶν σὺν ἐξ δακτύλοις, οὐ χωρὶς μέλουσας τιγρές γιγαντέμνων ἀνθρώπων· ὥσαύτως δὲ καὶ τῷ πλάνῳ ἄλλων.

Ἄλλον δὲ τρόπον δύναται ἐμπόδιον εἴσθιται τι μερικῶς ποιῶν ἐν τοῖς ιδίοις ἀποτελέσμασιν ἐν τοῖς ὑποκάτω τούτοις σώμασιν ὑπὸ τινας ἐνχυτίου ποιῶντος, οὐ τὴν αὐτοῦ ἐγέργειαν καὶ τὴν ισχὺν ἀσθενῆ ποιεῖ οὐ διὰ τὸ τὴν ὥλην ἀδιάθετόν τε καὶ ἀπαρατκεύσατον ἀποφαίνειν, οὐ διὰ τὸ ταύτην ἄλλως παντάπασι διατέθεναι, οὐ πέψυκε διατέθεσθαι πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ τοις αὐτοῖς ἀποτελέσματος. Καὶ οὕτω δηλον ἐκ τῶν προειρημένων, διὰ τινας αἰτίας ἐμπόδιον εἴσθιται πρὸς τὸ ίδιον ἀποτέλεσμα, καὶ οὕτως ἐπεται, διὰ πάντα οὐ γίνονται ἐξ ἀνάγκης.

Οὐ δεύτερος δὲ λόγος πρὸς τοῦτο ἐστιν, διτι εἰ πάντα ἐξ ἀνάγκης ἀπέβανται, οὕτε βουλεύεσθαι οὕτε πραγματεύεσθαι ἔδει, μάτην δ' ἀν τοις καὶ αἱ τοις καὶ ἐπιστήμαι, ὥσαύτως | καὶ αἱ λογικαὶ καὶ φυσικαὶ, οὐδὲν δὲν τ. 183 ἔδει κολαΐζεσθαι καὶ στεφανεύεσθαι τοὺς πονηρούς καὶ τοὺς ἀγαθούς, οὐδὲν δὲν ἔδει γόμους τιθέναι, οὐδὲν αἱ ποιγαὶ καὶ αἱ τιμαὶ τάττονται, εἰ γε ἐξ ἀνάγκης τὸ ἔργον τοῦ ἀνθρώπου ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἐκ τινας ίδιας κινήσεως τῆς θελήσεως.

Τότε πρὸς τοὺς λόγους λέγω· πρὸς μὲν τὸν πρώτον, διτι οὐ μεῖζων οὐκ ἔστιν ἀληθής· τὸ γάρ γιγαντούμενον ὑπὸ ἐπιστήμης ἀψευδεῖς τε καὶ αἱ πλανοῦς ἀποβάνει οὐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ καθὼς γινώσκεται· οὐδὲ πρώτη αἰτία οὐδεὶς τινὰ ἀποβήσεσθαι ἐνδεχομένως, καὶ τινὰ οὐδεν ἀποβήσεσθαι ἀναγκαίως. Οὐκοῦν ἀπερ οὐδεν ἀποβήσεσθαι ἐνδεχομένως, ἐνδεχομένως

ἀποβαίνουσι· λόγου χάριν, ὥσπερ ἂν τις ἐν πεδίῳ τυγχάνων, ὅρᾳ τὸν θῆλιον ἀνατέλλοντα καὶ τὸν Σωκράτην τρέχοντα, βλέπει μὲν ἀμφῶ ἐπίσης, ἀλλὰ θάτερον μὲν ἐνδεχομένως ἀποβαίνει, τὸ τὸν Σωκράτην δηλονότι τρέχειν, θάτερον δὲ ἀναγκαῖως, τὸ τὸν θῆλιον ἀνατέλλειν.

Πρὸς τὸν δεύτερον, δτ: τὸ γιγόμενον ἀπ' αἰτίας ἀγεμποδίστου, τοῦτο ἀναγκαῖον ἐστιν ἀποβαίνειν, ἀλλὴν ἐστιν εἰ γίνοιτο ἀπ' αἰτίας ἀμέσου· ἀλλ' ὑπ' αἰτίας ἐμμέσου οὐκ ἀνάγκη· καὶ δτ: πάντα τὰ μέλλοντα καὶ γεγενημένα ὑπὸ τῆς ἀνεμποδίστου αἰτίας, τῆς πρώτης δηλονότι, γινώσκοντας, ἀλλὴν ἐστιν ἐμμέσως, ὥσπερ μεσιτευόντων τῶν αἰτίων τῶν γέναιων· ἀλλὰ ἐμμέσως οὐκ ἐστιν ἀλλὴν· σθεν ἀμέσως μὲν λέγεται αἰτία τῶν γέναιων αὐτῶν, ἀλλὰ μεσιτευόντων πολλῶν, ὡς προείργεται, ἐστὶν αἰτία τούτων τῶν θηλάτων. Πρὸς δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐλάττους ἐκείνου τοῦ ἐπιχειρήματος λέγω δτ: ἀμέσως οὐκ ἀνάγονται πρὸς τινα κίνησιν τοῦ σύραντος, ἀλλὰ μεσιτευόντων τινῶν μερικῶν ποιεύντων τῶν μεταβάλλοντων τὰς, τὴν θηλήν. Καὶ δέ: τοῦτό φησίν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν, δτ: τὸν ἄνθρωπον ἐνθρωπος γεννᾷ καὶ δῆλος, καὶ οὕτω τὰ ὑποκάτω ταῦτα ἀνάγονται πρὸς τὴν τοῦ σύραντο κίνησιν, μεσιτευόντων τῶν τῆς θηλής διαθέσεων, καὶ δέ: τοῦτο τῷ ἀδιαθέτῳ τῆς θηλής ἢ τῇ τῶν δύο μερικῶν ποιεύντων ἀντιτάξει τὸ ἀποτέλεσμα δύναται ἐμποδίζεσθαι· ὥστε μὴ προάγεσθαι ἐν τῇ θηλῇ τοιούτον ὑποτίποτον πέφυκε προάγεσθαι· ἐκ τοῦ τοιούτου διηγήστερος διηγήστερος ἐν τῇ τοιούτῳ θηλῇ. | Καὶ διέ: τοῦτο φησίν ὁ Πτολεμαῖος, δτ: διαφόρους ἀρχαὶ τῶν ἀστρων· ὁ γάρ σοφός, ὅρων ἐκ τῆς τοιούτου τῶν ἀστρων διαθέσεως ἐν τοιωτῇ θηλῇ ἀποτέλεσμά τι τοιούτῳ γεννησόμενον, τὴν θηλήν ἀλλως διαθέμενος ἢ πέφυκεν ἐκεῖνο δέξασθαι τὸ εἶδος ὑπὸ τοιωτῷ συναστερισμῷ, ἔτερον ἐποίησεν ἀποτέλεσμα.

Πρὸς τὸ τρίτον δεῖ λέγειν, δτ: βέλτιόν ἐστι ποιεῖν ἐνδεχόμενα καὶ ἀναγκαῖα ἢ ἀναγκαῖα μόνον.

Περὶ τούτου τοῦ ζητήματος τῷ βούλομένῳ θεολογικώτερον καὶ ἀκριβέστερον μαθεῖν ὁ Θωμᾶς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Θεολογικῶν διαλέγεται· ἐν τῷ περὶ θείας ἐπιστήμης κεφαλαίῳ, ὃντος ζητεῖ εἰ ὁ Θεός ἐπισταταῖ τὰ ἐνδεγόμενα τὰ μέλλοντα.

Ἐπειδὲ ἐστι τι κατά τοὺς.

Ἐν τοῖς προλαβούσι διορισάμενος ὁ Φιλόσοφος περὶ τῆς ἀποφάνσεως ἀπλῶς καὶ ἀπολύτως θεωρούμενος καὶ καθόσον ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορούμενου σύγκειται μόνον, τουτέστιν ἐξ ὀνόματος καὶ ἀγάματος, γάν τοι ἀρχεται· θεωρεῖν περὶ αὐτῆς καθόσον εἰσαρίνεται εἰς τὴν δὲ τὴν θηλήν, διεργίνεται καθίσσον ποικιλεται· προστιθεμένων αὐτῇ τινων. Δύ-

νανται: δὲ θεωρεῖσθαι: ἐν τῇ ἀποφάνσει πρῶτον μὲν αὐται: αἱ λέξεις αἱ κατηγορούμεναι: ἢ ὑποκείμεναι: ἐν αὐτῇ, ἡς φθάσας διέκρινεν εἰς ὄνόματα καὶ βίματα· δεύτερον, αὐτὴ ἢ σύγθεσις, καθ' ἓστι: τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ ψεῦδος ἐν τῇ κατάφασε: ἢ ἀποφάνσει· τρίτον, ἢ παράθεσις μᾶς ἀποφάνσεως πρὸς ἄλλην.

Διαβεβίζεται τοίνυν τὸ μέρος τοῦτο εἰς τρία· πρῶτον, δείκνυσθαι τί συμβαίνει τῇ ἀποφάνσει, ἐκ τοῦ προτετθεσθαι τις ταῖς λέξεσι ταῖς ἐν ὑποκείμενου καὶ κατηγορούμενου μέραις καὶ μέναις· δεύτερον, τί συμβαίνει τῇ ἀποφάνσει: ἐκ τοῦ προτετθεσθαι τις πρὸς τὸ διορίσασθαι τὴν ἀλήθειαν ἢ τὸ ψεῦδος τῆς συντίθεσεως, ἐν τῷ· „Τούτῳ δὲ διώρθωσμένων,“ οἷς εἰς 10 ἐστιν ἢ ἀρχὴν τοῦ τετάρτου τμήματος· τρίτον, λύει τινὰς ἀπορίαν περὶ τούτην ἀντίθεσιν τῶν ἀποφάνσεων, προβλέψανταν καὶ αὐτὴν ἐκ τοῦ προτετθεσθαι τι τῇ ἀπλῇ ἀποφάνσει, ἐν τῷ· Πότερον δὲ ἐναντίον ἐστίν, οἷς εἰς 15 ἐστιν ἢ ἀρχὴν τοῦ πέμπτου τμήματος· καὶ τίνα σαφέστερον εἴπω, πρῶτον, διορίζεται περὶ τῶν ἐξ ἀσφίστου ὑποκείμενου καὶ κατηγορούμενου προτετθεσθαι τάσεων· δεύτερον, περὶ τῶν μετὰ τρίτου προτάσεων· τρίτον, | Ληπεῖ πό- f. 184 τερόν ἔσταιν ἀντικείμενη τῇ κατάφασε: ἢ τοῦ ἐναντίου κατάφασις, ἢ τῇ ἀντιφατικῶς συντίκειμένη.

Περὶ δὲ τὸ πρῶτον δύο ποιεῖ· πρῶτον, διορίζεται περὶ τῶν ἀπλῶν ἀποφάνσεων, ἐν αἷς τὸ ὠριζμένον ὄνομα ἢ τὸ ἀόριστον τίθεται: ἐκ τοῦ 20 μέρους τοῦ ὑποκείμενου μόνον· δεύτερον, περὶ ἐκείνων ἐν αἷς οὐ μόνον ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ὑποκείμενου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ κατηγορούμενου τίθεται: ἐν τῷ· „Οταν δὲ τὸ ἔστι: τρίτον προσκατηγορήται.“

Καὶ περὶ τὸ πρῶτον σύτῳ προχωρεῖ· πρῶτον, τίθησθαι λόγους τῇ τούτῳ τῷ τῶν τῶν ἀποφάνσεων διακρίσεως· δεύτερον, ἐξηγεῖται ἐν τῷ· „Τόδε ὄνομα εἴρηται·“ τρίτον, διακρίνει καὶ διορίζεται ἐν τῷ· „Ἐσταί πᾶσα·“ τέταρτον, τίθησθαι τὴν τάξιν αὐτῶν ἐν τῷ· „Ωστε πρώτη.“

Ἐπαναλαμβάνει τοίνυν πρῶτον τὸ προαιρημένον περὶ τοῦ ὄρισμοῦ τῆς ἀποφάνσεως, διὰ τὴν κατάφασίς ἐστιν ἀπόφανσις σημαίνουσα τις κατά τοὺς· καὶ ἐπειδὴ τὸ βῆμα ἐστι τοῦ κυρίως σημείου τῶν κατά τοὺς λεγόμενων, ἐπόμενόν ἐστι τὸ καθ' οὗ τι λέγεται ἀνήκειν πρὸς τὸ ὄνομα· τὸ δὲ ὄνομα ἢ ὠριζμένον ἐστίν, ἢ ἀόριστον, καὶ διὰ τοῦτο ὥσπερ συμπεραίνων ἐπάγει, διὰ τὸ ἐπειδὴ τὴν κατάφασίς σημαίνει τις κατά τοὺς, ἐπετεῖ δὲ ἐντεῦθεν τὸ καθ' οὗ σημαίνει, δηλονότι τὸ τῇ κατάφασεως ὑποκείμενον, 35 ἢ ὄνομα εἶναι, δηλονότι ὠριζμένον, ὅπερ κυρίως εἴργεται ὄνομα ἐν τῷ πρώτῳ τῇ παρούσῃς πραγματείᾳ, ἢ ἀνώνυμον, τουτέστιν ἀόριστον ὄνομα. Λέγει δὲ αὐτὸς ἀγώνυμον ἢ διὰ τὸ μὴ τυχεῖν ἐπωνυμίας ὑπὸ τῶν προσέργων, ὃς αὐτὸς πρότερον ἔλεγεν, ἢ διὰ τὸ μὴ ὄνοματεῖν εἰδός τις διώρθημένον, ἀλλὰ μόνον ἐκβάλλειν τὸν τοῦ εἰδούς διώρθημόν· ἀναφεῖ γάρ τον 40

ώρισμένον εἶδος, οὐδὲν δὲ τίθησιν ώρισμένον· καὶ οὐ μή τις εἴπῃ, ὅπερ τὸ ἐν τῇ καταφάσει ὑποκείμενον ἔστιν ἄμα ὄνομα καὶ ἀγώνυμον, ἐπάγει ὅτι τὸ ἐν τῇ καταφάσει, τουτέστι τῇ μηδέπερ τῇ νῦν διαλεγόμεθα, δεῖ εἰναι ἐν καὶ καθ' ἐνός, τουτέστι τὸ γνωτικόρούμενον αὐτό τε ἐν εἰναι καὶ σκοτίας ἐνός ὑποκείμενου λέγεσθαι, καὶ σύτῳ δεῖ τὸ τῇς τοιαύτης καταφάσεως ὑποκείμενον τὴν ὄνομα τίνει, τὴν ὄνομα ἀόριστον. Εἰτα ἐξηγεῖται τὸ εἰργμένον, καὶ φησίν ὅτι προειρηταί τί ἐστι τὸ ὄνομα, καὶ τί ἐστι τὸ f. 184^v ἀγώνυμον, | τουτέστι τὸ ἀόριστον ὄνομα· τὸ γάρ οὐκ ἀνθρωπος ὄνομα μὲν οὐ λέγω, ἀλλὰ ἀόριστον ὄνομα, ὥσπερ καὶ τὸ οὐχ ὄγκαίνει οὐ βῆμα 10 λέγω, ἀλλὰ ἀόριστον βῆμα.

Εἰτα παρενθήσας τι πρὸς ἐξίγγασιν τοῦ εἰργμένου, ὅτι τὸ ὑποκείμενον δεῖ εἰναι τὴν ὡρισμένην, τὴν ἀόριστον δέξεταιν ἀντί, εἰναι τὴν ὄντα καὶ τὴν ἐκ τοιούτου ὑποκείμενου κατάφασις οὐ σημαίνει ἐν καθ' ἐνός. Φησί τοίνυν ὅτι τὸ ἀόριστον ὄνομα, εἰ καὶ μή ἀπλῶς ἐν τοιαύτης σημαίνει· τούτο γάρ σημαίνει, ὥσπερ τὸ ὄνομα τὸ ώρισμένον, ἐν εἶδος καὶ μίαν φύσιν τὴν γένους τὴν εἶδους τὴν καὶ μετόμοι, ἀλλὰ πᾶς ἐν σημαίνει, τουτέστι κατὰ τὸν λόγον· σημαίνει γάρ ἀπόφασιν εἶδους τινὸς τὴν ἀρνησιν, ἐν τῷ πλειῷ συνέρχονται. "Οθεν ἐπει τὸ ἐν οὕτῳ λέγεται· ὥσπερ καὶ τὸ οὗ, ὥσπερ τὸ μή ὃν λέγεται· ὃν οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ πᾶς, τουτέστι κατὰ τὸν λόγον, ὡς ἐν τῶν Μετὰ τὰ φυσικὰ διηλόν ἐστιν, σύτῳ καὶ τῇ ἀπόφασις ἐστιν ἐν πᾶς, τουτέστι κατὰ τὸν λόγον. Διὸ τοῦτο καὶ τὸ ἀόριστον ὄνομα τρόπῳ τοῦτο εἴπεν ἐν σημαίνειν.

Εἰτα συμπεραίνει λέγων· εἰ ταῦτα οὐχ σύτως ἔγει ὡς εἰργται, ἐσται πᾶσα κατάφασις καὶ ἀπόφασις διπλῷ τρόπῳ γινομένη, τὴν ἐξ ὄνόματος καὶ τὸ βῆματος τοιγκείμενη, τὴν ἐξ ἀσρίστου ὄνόματος καὶ βῆματος· καὶ τοῦτο ἐπειται· ἐξ ὧν ἐλεγεν, ὅτι τὸ καθ' οὐ τι σημαίνει τὴν κατάφασις τὴν ὄνομα τοιγκείμενη. "Οτι δὲ τὴν αὐτὴν διαφορὰν οὐ μόνον ἐκ τοῦ μέρους τῆς καταφάσεως ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως λαμβάνεσθαι δύναται, τοῦτο διηλόν ἐστιν ἐξ ὧν ἐλεγεν, ὅτι περὶ παντὸς ἐνδέχεται καὶ καταφῆσαι καὶ ἀποφῆσαι. Ἄλλ' εἰ καὶ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ὄνόματος οὐ μέντος γε καὶ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ βῆματος τὴν ἀποφάσεων διαφορὰν λαμβάνεται· τὸ γάρ ἀόριστον βῆμα ἐν τῇ ἀποφάσει τιθέμενον γίνεται βῆματος ἀποφάσεων. Λιξ τοῦτο φημι· ὅτι ἀνευ μὲν ὄνόματος γίνεται κατάφασις καὶ ἀπόφασις· γίνεται γάρ καὶ ἐξ ἀσρίστου ὄνόματος· ἀνευ δὲ βῆματος οὐδεμίᾳ κατάφασις καὶ ἀπόφασις γίνεται, ἐν τῇ καὶ πρότερον εἰργται. Καὶ τοῦτο διηλόν ἐστιν αὐτόθεν· ἀνευ γάρ τοῦ ἐστεν, τὴν τὴν, τὴν ἐσται, οὐδεμίᾳ κατάφασις οὐδὲ ἀπόφασις δύναται· γίνεσθαι· συμπεριλαμβάνει· δε τῷ βῆματι καὶ τὰς τοῦ

ήματος πτώσεις, διότι καὶ αὗται συνιστῶσιν ἀπόφανσιν | ἀλλούτες η ψεῦδος f. 185
ημαίνουσαν, ἐφόσον ταῖς τοῦ ῥήματος πτώσεσιν ἐγκλείεται καὶ τοῦ ἐνε-
τῶτος χρόνου τὸ ἔτιμα· τὸ γὰρ παρεληλυθός καὶ τὸ μέλλον, ἢ σημαί-
ουσιν καὶ πτώσεις τοῦ ῥήματος, τοῦ ἐνεστῶτος εἰσι μέρη, καὶ ἐν τῇ πρᾶξι
ἢ ἐνεστῶτα χρόνοι λέγονται σχέσει. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τοῦ ῥήματος λέγων 5
βρότερον ἄλλοις ἐγρήγοροι παραδείγματα, τοιχίσιν δὲ τὸ ἔστιν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
ῶν προειρημένων ῥημάτων ἐστίν· ὡραίως δὲ καὶ τὸ τοῦ καὶ ἔσται καὶ
ἴδιον γίνεται μετὰ τῶν ιδίων πτώσεων καὶ διαφοράς τοιχίσια· πάντα γὰρ
ιδία τὸν τοῦ ῥήματος ἐμπίπτειν λέγον· τὸ μὲν γὰρ ἔστι καὶ γίνεται
πημαίνουσι χρόνοι τὸν ἐνεστῶτα, αἱ δὲ τούτων πτώσεις λέγονται χρόνοι 10
καὶ αὗται τῇ πρᾶξι τοῦ ἐνεστῶτα χρόνοι ἀποβλέψει καὶ σχέσει, ὅπου
πάντα ταῦτα ῥήματα εἰσὶν. Εἰτα συμπεραίνει ἐκ τῶν προειρημένων τὴν
ἱακρίσιν τῶν ἀποφάνσεων, ἐν αἷς τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἀρέστον ὄνομα ἐκ
τοῦ μέρους τοῦ ὑποχειμένου τίθεται, ποικιλλῶν αὐτὰ τῷ τε καταφατικῷ
καὶ ἀποφατικῷ καὶ τῷ προσδιωρισμένῳ καὶ ἀπροσδιορίστῳ καὶ ἐτί τῇ τῶν 15
χρόνων διαφέρει. Πρώτην δὲ τίθησι τὴν ἀπλῆγε τε καὶ ὠρισμένην, εἶτα
τὴν ἀπλῆγε καὶ ἀρέστον, εἶτα τὴν προσδιωρισμένην καὶ ὠρισμένην, καὶ
ἐπι πᾶσι τῇ προσδιωρισμένην καὶ ἀρέστον.

Περὶ δὲ τῶν ἀποφάνσεων ἐν αἷς ἔστιν ὄποκείμενον ἐνικάδιν καὶ
καθ' ἔκαστα, οὐ διέωσι παραδείγματα, οἷον Σωκράτης τρέχει, Σω- 20
κράτης οὐ τρέχει, διότι τοῖς καθ' ἔκαστα ὄγκοματαν οὐ προστίθεται
προσδιορισμός, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς τοιχίσις ἀποφάνσεσιν οὐ διυκτάσι
πάσαν εὑρίσκεσθαι διαφοράν, τὴν ἐν ταῖς ἐγκάτοις τὸ ὄποκείμενον καθόλου
εὑρίσκομένην. Ἐκ δὲ τοῦ μέρους τοῦ ῥήματος οὐ τίθησι τὰς διαφοράς,
αἱ λαμβάνεσθαι διύκτανται τῇ τῶν χρόνων διαφέσει, διότι, φησίν, ἐν τοῖς 25
ἴκτοις μέρεσι τοῦ χρόνου τοῖς περιτταμένοις τὸν ἐνεστῶτα, διγλωνότι τῷ τε
παρεληλυθότι καὶ μέλλοντι, ὁ αὐτός ἔστι λέγος τῇ διακρίσεως τῶν ἀπο-
φάνσεων, δις καὶ ἐν τοῖς τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου ῥήματα φαίνεται.

Leçon X.

Troisième partie.

30

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΙΕΚΑΤΗ.

"Οταν δὲ τὸ ἔστι τρίτον.

Διαχρίνας ὁ Φιλόσοφος τὰς ἀποφάνσεις ἐν αἷς τὸ ὠρισμένον η τὸ
ἀρέστον | ὄνομα ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ὄποκείμενου τίθεται μόνον, ἐνταῦθα f. 185 v
βούλεται διαχρίναι τὰς ἀποφάνσεις ἐν αἷς τίθενται ταῦτα ἐκ τοῦ μέρους 35
τοῦ ὄποκείμενου καὶ κατηγορουμένου, καὶ περὶ τοῦτο δύο ποιεῖ· πρώτου,

* μέρος Β 31 ἀνάγνωσις ī om Β 32 προσκατηγορηται après τοῖτο add Β

διακρίνει ταύτας τὰς ἀποφάνσεις· δεύτερον, φανεροῖ τινα περὶ αὐτῶν ἀπορεῖσθαι δυνάμενα, ἐν τῷ· „Ἐπεὶ δὲ ἐναντίον.“

Περὶ τὸ πρῶτον αὕτης δύο ποιεῖ πρῶτον, πραγματεύεται περὶ τῶν ἀποφάνσεων ἐν αἷς τιθεται· τὸ δύναμα, μετὰ τοῦ ῥήματος τοῦ ἔστι· δεύτερον, περὶ τῶν ἀποφάνσεων ἐν αἷς ἔτερα τίθενται ῥήματα, ἐν τῷ· „Ἐφ' ἐσων δέ.“

Διακρίνει δὲ τὰς τοιχύτας ἀποφάνσεις, ὡς καὶ τὰς πρώτας, τῇ τριπλῇ διαφορῇ τοῦ ὑπόκειμένου. Πρῶτον μὲν γάρ θεωρεῖ περὶ τῶν ἀποφάνσεων ἐν αἷς ὑπόκειται τὸ ὥρισμένον δύναμα ἀπροσδιορίστως εἰλημένον· δεύτερον, περὶ ἐκείνων ἐν αἷς ὑπόκειται τὸ ὥρισμένον δύναμα προσδιωρισμένως, τουτέστιν ἀποθέτω· τρίτον, περὶ ἐκείνων ἐν αἷς ὑπόκειται ἀσρίστων δύναμα.

Περὶ τὸ πρῶτον τρίτη ποιεῖ πρῶτον, προτίθησι τὴν ποικιλίαν τῆς συνθέσεως τῶν τοιχύτων ἀποφάνσεων· δεύτερον, κατασκευάζει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ τίθησι τὴν αὐτῶν σχέσιν, ἐν τῷ· „Ωστε τέτταρα ταῦτα ἔστατα·“· εἶτα παραδείγματα· φανεροῖ δὲ ὑπογραφῆς, ἐν τῷ· „Νοοῦμεν δέ.“

Περὶ τὸ πρῶτον δύο ποιεῖ προτίθησι τὸν σκοπόν, εἴτα ἐξηγεῖται τὸ ἀστικόν εἰργόσθαι δοκεῖν.

Πρῶτον τοίνυν εἰδέναι δεῖ, διὰ τὸ ἔστιν ῥῆμα ποτὲ μὲν ἐν τῇ ἀποφάνσει κατηγορεῖται καθ' αὐτό, ὡς δέταν λέγωμεν· ὁ Σωκράτης ἔστι, διὸ οὐδὲν ἄλλο νοεῖν βούλόμεθα καὶ συμχίνειν γε διὸ ὁ Σωκράτης ἔστιν ἐν τῇ τῶν πραγμάτων φύσει· ποτὲ δὲ οὐ κατηγορεῖται καθ' αὐτὸν ὡς ἀρχοεῖδες κατηγορούμενον, ἄλλον ὡς συνγεγμένον τῷ ἀρχοεἰδεῖ κατηγορούμενῳ, διότε δύναμιν ἔχει τοῦ συγάπτειν τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑπόκειμένῳ, ὡς δέταν λέγωμεν· ὁ Σωκράτης ἔστι λευκός· οὐ γάρ βούλόμεθα τότε λέγειν, διὸ ὁ Σωκράτης ἔστιν ἐν τῇ τῶν πραγμάτων φύσει, ἄλλο διότε ἀποδίδοται τῷ Σωκράτει γε λευκότης, μετατεύοντος τούτου τοῦ ῥήματος τοῦ ἔστι· καὶ λέγεται τρίτον προκατηγορεῖσθαι· οὐ διότε τρίτον ἔστι κατηγορούμενον, ἄλλο διότε τρίτη λέξις καὶ μέντη ἐν τῇ ἀποφάνσει δύο μετὰ τοῦ κατηγορούμενου δυόμετρος ἐν ποιεῖ | κατηγορούμενον, καὶ οὕτως ἡ ἀπόστασις διακρίται εἰς δύο μέρη, καὶ οὐκ εἰς τρία.

Φυγεῖ τοίνυν οὕτως, διὰ τὸ μὲν τὰς προτεθέσας ἀποφάνσεις, ἐν αἷς τὸ δύναμα ὡς ὑπόκειμενον ἐπιθετοῦ μόνον, γε μία ἀντίθεσις τοῦ ὄντος μετὸς ὥρισμένου καὶ ἀπροσδιορίστου λαχιστογενένου, οἷον ἔστιν ἀνθρώπος, οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων. Ἀλλοί δὲ τὸ ἔστι τρίτον προκατηγορηθῆντε δεῖ εἶναι δύο τὰς ἀντιθέσας τοῦ αὐτοῦ ὑπόκειμένου ὑπάρχοντος κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ κατηγορουμένου δυόμετρος, διότε δύναται εἶναι ὥρισμένον, γε ἀσρίστον, ὥσπερ ἔστι μία ἀντίθεσις· ἀνθρώπῳ

δίκαιος ἐστιν· ἀνθρωπος δίκαιος οὐκ ἔστιν· ἑτέρα δέ ἐστιν ἀντίθεσις αὕτη· ἀνθρωπος οὐ δίκαιος ἐστιν· ἀνθρωπος οὐ δίκαιος οὐκ ἔστιν. Καὶ τούτων ἡ μὲν κακλεῖσθω ἄπλη ἀντίθεσις, ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀντίθεσις· ἐκ μεταθέσεως δέ, στότι ἡ ἄπλη ἀπόφασις, ἡ ἀνθρωπος δίκαιος οὐκ ἔστι, μετατεθειμένου τοῦ ἀρνητικοῦ μορίου εἰς τὸ ὄνομα τὸ δίκαιος, κατάφασις γέγονεν, διτις ἀνθρωπος οὐ δίκαιος ἐστιν. Εἰτα ἐξηγεῖται τιθεὶς παραδείγμα τὸ ἔστι: δίκαιος ἀνθρωπος· ἐγταῦθα γὰρ τὸ ἔστι: σύγχειται τῷ ἀκτιγρούμενῷ ὥσπερ τρίτον ὄνομα ἡ δῆμος ἐν τῇ καταφάσει· σύγχειται γὰρ καὶ ὄνομα λέγεται, ὥσπερ καὶ πᾶσα λέξις ὄνομα λέγεται· καὶ δῆμος, ὡς προστυμαῖνον χρόνον· καὶ οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ προστίθεσθαι τοῦτο τρίτον ἡ ὄνομα, ἡ δῆμος λέγεσθαι αὔτοῦ.

Ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει τὸν ἀριθμὸν τῶν τοιούτων ἀποφάνσεων, καὶ δείχνυσι τὴν τούτων ἀκολουθίαν καὶ σχέσιν, καὶ πρὸς τούτοις τὴν αἵτιαν τοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ παραδείγματος φανεροῦ. Φγοὶ τοίνυν πρώτον, διτις δύο ἀντίθεσες εἰσὶν, διτις τὸ ἔστι: τρίτον προσκατηγορήται· ὥστε ἔσσονται τέσσαρες προτάξεις, δύο ἐξ ὠρισμένου ἀκτιγρούμενου καὶ δύο ἐξ ἀστριού, τὴν δύο ἀπλαῖς καὶ δύο ἐκ μεταθέσεως, ὡν τὰ μὲν δύο, τοιούτας τὰ ἐκ μεταθέσεως, ἔχουσι πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν κατὰ τὸ στοιχοῖν, τοιούτας τῷ τρόπῳ τῆς ἀκολουθίας (λέγω δὲ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν τὰς ἀπλαῖς), ὥσπερ ἔχουσι καὶ αἱ στερητικαὶ προτάσεις πρὸς αὐτάς· τὰ δὲ δύο, τοιούτας αἱ ἀπλαῖς | (αὕτα γὰρ λείπονται), οὐ τὸ ἀνά- f. 186 παλιν ἔχουσι κατὰ τὴν ἀκολουθίαν πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως, ὥσπερ αἱ στερητικαὶ προτάσεις τὰς αὐτάς. Τοῦτο δὲ φανερὸν ἀν γένοιτο τοῦτον τὸν τρόπον. Η ἄπλη κατάφασις ἐπ' ἐλαττόν ἔστι: τῆς ἀστριοῦ ἀποφάνσεως· ἐπ' ἐλαττόνων γὰρ ἀληθεύει· ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ πρὸς τὴν στερητικὴν ἀπόφασιν. Διὰ τοῦτο, ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις ἐπεται τῇ ἄπλῃ καταφάσει, ὥσπερ ἐπεται καὶ ἡ στερητικὴ ἀπόφασις, ἀλλ' οὐ τὸ ἀνάπαλιν. Πάλιν ὠσαύτως ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἐπ' ἐλαττόν ἔστι: τῆς ἄπλης ἀποφάνσεως, ὥσπερ καὶ ἡ στερητικὴ κατάφασις. Διὸ τοῦτο ἡ ἄπλη ἀπόφασις ἐπεται τῇ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει, ὥσπερ καὶ τῇ στερητικῇ καταφάσει, ἀλλ' οὐ τὸ ἀνάπαλιν. "Ωσπερ οὖν παραδείγμα καὶ κανόνα τῆς τούτων τῶν δύο ἀντίθεσεων ἀκολουθίας τὴν στερητικὴν προτίθησιν. "Οθεν δεῖ ταύτας τὰς ἀντίθεσες ὑπογράψειν οὗτως ὡς ἐνταῦθα ἐκτίθενται.

ἀπλαῖ = ἀνθρωπος δίκαιος ἐστιν περητικαῖ = ἀνθρωπος ἄδικος οὐκ ἔστιν ἀστριοῖ = ἀνθρωπος οὐ δίκαιος οὐκ ἔστιν	ἀνθρωπος δίκαιος οὐκ ἔστιν — ἀνθρωπος ἄδικός ἐστιν. — 36 ἀνθρωπος οὐ δίκαιος ἐστιν —
--	--

1-3 ἑτέρα — οὐκ ἔστιν om B, en marge C 5 μετατιθεμένου B 6 οὐ om C

Διγλων τοίνυν, ὅτι ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους ἡ ἀπλῆ καταφατική ἔστιν ἐπ' ἔλαττον τῆς ἀσφατού ἀποφατικῆς, ἀλλ' ἡ στερητική ἀποφατική ἔστιν ἐπίσης τῆς ἐκ μεταθέσεως ἀποφατικῆς· ἐξ δὲ θατέρου μέρους ἡ ἀπλῆ ἀποφατική ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῆς ἀσφατού καταφατικῆς, ἀλλ' ἡ στερητική καταφατική ἐπίσης ἐστὶ τῆς ἀσφατού καταφατικῆς· τὸ δὲ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἐπὶ πλέον ἐν τούτοις λαμβάνεται σύτως, ὅτι τὸ ἔστι δίκαιος ὁ ἀνθρωπός ἐφ' ἑνὸς ἀληθεύει μόνον, διὸ ἐστι δίκαιος, ἀνθρωπός ὁν· τὸ δὲ σύν ἔστιν οὐ δίκαιος ἀνθρωπός, ἐπὶ δυοῖν, ἐπὶ τε τοῦ δικαίου ἀνθρώπου, διὸ σύν ἔστιν οὐ δίκαιος, καὶ ἐπὶ τοῦ μηδαμῶς ὄντος ἀνθρώπου· 10 καὶ δεὸς τοῦτο, μήτε δικαιούειν ὄντος, ὥσταύτως καὶ τὸ ἀνθρωπός ἀδίκος σύν ἔστι γένετο δικαιούειν, ἐπὶ τε τοῦ δικαίου δηλονότι ἀνθρώπου καὶ τοῦ μήτε ἀνθρώπου μήτε ἀδίκου ὄντος· | ὥσταύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν θατέρῳ μέρει καὶ μένων τῶν ἀντιφατικῶν ἀντικειμένων αὐταῖς τὸ ἐπὶ πλέον καὶ ἐπ' ἔλαττον δεῖ φεωρεῖν· ἡ μὲν γὰρ ἀπλῆ ἀπόφασις ἀνθρωπός δίκαιος 15 σύν ἔστιν δεῖ δυοῖν ἀληθεύειν· ἡ δὲ ἀνθρωπός ἀδίκος ἐστι, στερητικὴ καταφασίς οὔσα, καὶ ἡ ἀνθρωπός οὐ δίκαιος ἐστιν, ἐκ μεταθέσεως οὕτα κατάφασίς, ἐφ' ἑνὸς ἀληθεύει.

f. 187

Ἄλλ' αὖτη ἡ ἐξίγγησις λεπτὴ μέν ἔστι καὶ ἀληθής, οὐ μέντοι γέ ἐστι σαφής, ἀλλὰ μετρίως σκολιὰ καὶ ἐξεστραμμένη· διὸ δεῖ λέγειν ἀπλούστερον 20τε καὶ ἀκριβέστερον, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα βιώλεται παραβαλεῖν τὰς ἀσφατούς εἰτούν ἐκ μεταθέσεως προτάσεις πρὸς τὰς ἀπλᾶς, καὶ δεῖξας πῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὴν τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἦτοι πρὸς τὸ εἶδος τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, καὶ δείκνυσθαι τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν τάξιν ἐξ ἀναλογίας, λέγων δτι ὡς ἔχουσιν αἱ στερήσεις πρὸς τὰς Εξεις, οὗτως ἔχουσι καὶ ἀξέριστοι προτάσεις πρὸς τὰς ἀπλᾶς· ἡ μᾶλλον, ὡς ἔχει τὸ δὲ καὶ ἡ στέρησις τοῦ ὄντος πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τοῦ ὄντος, οὗτως ἔχουσι καὶ πρὸς αὐτὸν τὸ εἶδος τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως αἱ ἀπλαῖ προτάσεις καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως εἰτούν ἀσφατοί, οὐ μέν, ἀπλαῖ δηλονότι, ὡς τὰ ὄντα, αἱ δέ, ἀσφατοί, ὡς καὶ τούτων στερήσεις· 25 Καὶ τοῦτο δῆλον ἐντεῦθεν. Ἡ μὲν γὰρ ἀπλῆ κατάφασις, ἀν γέ, ἐνὸς ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου καὶ ἐνὸς συνωνύμου, ὡς πολλάκις εἰργαται, ὥσταύτως δὲ καὶ ἡ ἀπόφασις, κυρίως ἐστὶ κατάφασις καὶ ἀπόφασις καὶ κυρίως μία, διότι ἐξ ὠρισμένου ὄντος ματός ἐστι καὶ ρίματος· γέ, δὲ ἐκ μεταθέσεως, τουτέστιν ἡ ἐξ ἀσφατού ὄντος ματός ἡ ρίματος, οὐκ ἐστι κυρίως κατάφασις καὶ ἀπόφασις, οὐδὲ κυρίως μία· εἰργαται γὰρ δτι τὸ ἀσφατον ἔνομα οὐ σημαίνει ἐν ἀπλῷ, ἀλλὰ πῃ· ὥσπερ καὶ ἡ στέρησις οὐκ ἐστιν ἐν ἀπλῷ ἀλλὰ πῃ, οὐδὲ ἐν ἀπλῷ ἀλλὰ πῃ· τὸ γὰρ ἐν ἀντιστρέψει τῷ ὄντι, καὶ εἰ τι μή, ἐστιν ἐν ἀπλῷ, οὐδὲ ἀπλῷ ἐν δύναται εἰναι. Ἐστι

δὲ τὸ ἀόριστον ὄνομα οὐχ ἐν ἀπλῷς ἀλλὰ πῇ, διότι μίαν μὲν φύσιν ἀναιρεῖ ὥρισμένως, γάρ σημαίνει τὸ ὄνομα· εἰσάγει δὲ πλείους | ἀόριστως, f. 187^v φαστε εἰ τὸ ὄνομα ἀπλῷς ἐστιν ὄνομα καὶ ἀπλῷς ἐν, καὶ τὴν τοιούτου ὄνόματος κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἀπλῷς ἐστιν κατάφασις καὶ ἀπόφασις καὶ ἀπλῷς μία. Καὶ εἰ τὸ ἀόριστον ὄνομα πῇ ἐστιν ὄνομα καὶ πῇ ἐν, τὸ δὲ τὴν τοιούτου ὄνόματος κατάφασις καὶ ἀπόφασις πῇ ἐστιν κατάφασις καὶ ἀπόφασις καὶ μία πῇ· Διὸ τοῦτο φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι, διπόταν τὸ ἔστι τρίτου προσκατηγορῆται, δύο μὲν γίνονται ἀντιθέσεις, τέσσαρες δὲ προτάξεις, ὡς δὴ τεττάρων προτάξεων αἱ μὲν δύο, τουτέστιν αἱ ἐκ μεταθέσεως εἶναι αἱ θερινοὶ ἀσφάστοι, ἔξουσι πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν γίγουν πρὸς αὐτὸς τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον τῆς καταφάσεως καὶ καταφάσεως κατὰ τὸ στοιχεῖον, τουτέστιν ἀναλόγως, ὡς αἱ στερίσεις πρὸς τὸν λόγον διηλογότι τοῦ δυτικοῦ, διὸ τὸ ἔξι ἀόριστον εἶναι διόνοματος, ἐπερχόμενε τῇ στερίσει· αἱ δὲ δύο, τουτέστιν αἱ ἀπλαῖ αἱ ἔξι διόνοματος συγκεκριμέναι, οὐχ ἔξουσιν οὕτως, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἔξεις καὶ ὡς οἱ δυτικαὶ πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν γίγουν πρὸς τὸν λόγον 20 καὶ τὸ εἶδος αὐτὸς τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως· ὕστε τὴν μὲν ἀπλήγ τῷ δυτικῷ τῇ εἶδεις ἀναλογεῖν, τὴν δὲ ἀόριστον τῇ στερίσει. Διὸ τοῦτο καὶ ὕσπερ τὸν νεκρὸν ἀνθρώπον οὐ δεῖ λέγεσθαι ἀνθρώπου ἀπλῷς, ἀλλὰ ἀνθρώπον κατὰ στερίσειν γίγουν ἀνθρώπον νεκρόν, οὗτοι καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως πρόταξιν οὐ δεῖ λέγεσθαι κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀπλῷς, 25 ἀλλὰ πῃ καὶ κατὰ στερίσειν εἶτον ἀόριστον κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν. Αὗτη τοῖνυν γή ἐξηγήσις δοκεῖ καὶ τῶν ἀλλων καὶ τῆς προεκτεθειμένης ἀνταῦθις εἰναι βελτίων καὶ σοφωτέρα.

Λέγω δέ.

Τίθησιν γῦν τὴν αἰτίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τεσσάρων προτάξεων. Ἐπειδὴ, 30 γάρ, φησίν, διαλεγόμεθα γῦν περὶ προτάξεων ἐν αἷς τὸ ἔστι φήμικ οὐ κατηγορούμενόν | ἐστιν ἀπλῷς, ἀλλὰ τρίτου προσκατηγορούμενον, λέγω f. 188 διὶ τὸ ἔστι τοῦτο γή προσκείσεται τινὶ διόνοματι ὥρισμένῳ, ὡς δταν λέγωμεν· ἀνθρωπός ἐστι δίκαιος· γή προσκείσεται ἀορίστῳ διόνοματι, ὡς δταν λέγωμεν· ἀνθρωπός ἐστιν οὐ δίκαιος· καὶ ἐπειδὴ ἐν οὐδετέρᾳ τούτων διῆκει καταφατική· πάσῃ δὲ καταφάσει ἀντίκειται ἀπόφασις, ὡς προδέ-